

TALCOTT PARSONS (1902-1979)

I. Charakteristika společnosti a sociologie

Jestliže sociální systém zredukujeme na nejjednodušší možné vztahy, potom lze říci, že se skládá z velkého množství individuálních aktérů vzájemně na sebe působících v situaci, jež má přinejmenším fyzikální či environmentální aspekt, aktérů, kteří jsou motivováni z hlediska tendence „optimalizovat uspokojení“ a jejichž vztah k jejich situacím, včetně k sobě navzájem, je vymezen a zprostředkován z hlediska systému kulturně strukturovaných a sdílených symbolů. ...

Již víme, že odpověď na otázku moci, jakož i na řadu dalších komplexních charakteristik systémů sociálního jednání, předpokládá obecný odkaz k faktu integrace jednotlivých lidí vzhledem k společnému hodnotovému systému, který se projevuje v legitimitě institucionálních norem, ve společných konečných cílech jednání, v rituálu a různých jiných způsobech vyjádření. Všechny tyto jevy lze vztáhnout k jedné obecně se objevující vlastnosti systémů sociálního jednání, již lze nazvat „obecně hodnotovou integrací“. Jde o jasně zřetelnou vlastnost, rozlišitelnou jak od ekonomického, tak od politického aspektu společnosti. Označíme-li tuto vlastnost jako sociologickou, sociologii je pak možno definovat jako vědu, jež se pokouší rozvinout analytickou teorii systémů sociálního jednání, pokud lze tyto systémy chápat z hlediska schopnosti obecně hodnotové integrace.

Co je základním rysem každé společnosti? Co je úkolem sociologie?

II. Subsystémy jednání

Rozdíly mezi čtyřmi subsystémy jednání jsou funkcionální. Formulujeme je z hlediska čtyř primárních funkcí, které připisujeme všem systémům jednání, totiž uchování vzorců, integrace, dosahování cílů a adaptace.

Základním integrativním problémem systému jednání je koordinace jeho skladebných jednotek, zejména lidských jedinců, i když z jistého hlediska lze chápat jako aktéry i kolektivy. Z toho důvodu připisujeme sociálnímu systému jako primární funkci integrativní funkci.

Funkci zachování vzorců, a tvořivé změny vzorců, je především nutno přisoudit kulturnímu systému.

V systému osobnosti jedince je prvotní dosahování cílů. Osobnostní systém je základním činitelem procesů jednání, tedy naplňování kulturních principů a požadavků. Na úrovni odměny v motivačním smyslu je hlavním cílem jednání optimalizace potěšení či uspokojování osobnosti.

Behaviorální systém je pojímán jako adaptivní subsystém, centrum primárních lidských možností, které jsou základem ostatních systémů. Ztělesňuje soubor podmínek, na které se jednání musí adaptovat, a představuje primární mechanismus vzájemného vztahu s fyzickým prostředím.

Které čtyři subsystémy Parsons rozlišuje a jaké funkce jim připisuje?

SUBSYSTÉM	FUNKCE	VYSVĚTLENÍ

III. Konsensuální teorie a teorie konfliktu

FUNKCIONALISMUS	VS.	MARXISMUS
	hlavní obecný rys sociálních vztahů	
	vztahy skupin i jedinců	
	co je k tomu vede	
	obvyklý stav společnosti	